

dr hab. Mariusz Kubiak, profesor uczelni,
Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny
w Siedlcach

Warszawa, 14. 11. 2019 r.

RECENZJA

dorobku oraz osiągnięć naukowych, organizacyjnych i dydaktycznych

dra Michała BRZEZIŃSKIEGO w postępowaniu habilitacyjnym

Recenzja została opracowana w związku z powołaniem 3 września 2019 roku przez Centralną Komisję do Spraw Stopni i Tytułów na recenzenta w Komisji Habilitacyjnej w celu przeprowadzenia postępowania habilitacyjnego doktora Michała BRZEZIŃSKIEGO (Habilitanta, Kandydata) w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauki o bezpieczeństwie.

Ocenę dorobku naukowego Habilitanta w wymienionej sprawie przeprowadzono odwołując się do zapisów zawartych w *Ustawie z dnia 14 marca 2003 roku o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz.U. z 2014 r. poz. 1852) art. 16 ust. 4 zgodnie z art. 16 ust. 1*, jak również uwzględniając wymogi *Rozporządzenia MNiSzW w z dnia 1 września 2011 roku w sprawie kryteriów oceny osiągnięć osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego (Dz.U. z 2011 r. nr 196 poz. 1165) par. 4 ust. 1-8 oraz par. 5 ust. 1-14*, a także *Rozporządzenia MNiSzW z dnia 19 stycznia 2018 roku w sprawie szczegółowego trybu i warunków przeprowadzenia czynności w przewodzie doktorskim, w postępowaniu habilitacyjnym oraz w postępowaniu o nadanie tytułu profesora (Dz.U. z 2018 roku, poz. 261)*.

Recenzja ma na celu ustalenie, czy Habilitant wniósł **znaczny wkład** w rozwój dyscypliny nauki o bezpieczeństwie po uzyskaniu stopnia naukowego doktora.

I. Zarys życiorysu naukowego Habilitanta

Kandydat w 2000 roku ukończył wyższe studia magisterskie na kierunku politologia w zakresie nauk politycznych w Instytucie Nauk Politycznych na Wydziale Dziennikarstwa i Nauk Politycznych Uniwersytetu Warszawskiego, gdzie obronił pracę magisterską pt.

Stanowienie ustaw zwykłych w trybie podstawowym. Trzy lata później (2003) otrzymał dyplom ukończenia wyższych studiów magisterskich na kierunku prawo w zakresie nauk prawnych na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego. Tytuł pracy magisterskiej: *Zapłata podatku w polskim prawie podatkowym.* Warto zauważyć, że oba kierunki studiów ukończył z wynikiem bardzo dobrym. W 2005 roku uzyskał dyplom doktora nauk humanistycznych w zakresie *nauk o polityce* w związku z obroną rozprawy doktorskiej zatytułowanej *Stany nadzwyczajne w polskim konstytucjonalizmie XX wieku.*

W latach 2005-2007 pracował na etacie adiunkta w wymiarze ½ etatu, w latach 2007-2016 na etacie adiunkta na pełnym etacie, a w okresie 2016-2017 jako specjalista naukowo-techniczny na pełnym etacie. Od 2017 roku do chwili obecnej jest starszym wykładowcą zatrudnionym na pełnym etacie. Jego miejscem pracy był do 2016 roku Wydział Dziennikarstwa i Nauk Politycznych UW, a obecnie Wydział Nauk Politycznych i Studiów Międzynarodowych UW. W latach 2009-2015 pełnił w Wydziale ważne funkcje organizacyjne. Był opiekunem uczelnianej organizacji studenckiej Koła Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz kierownikiem studiów niestacjonarnych I i II stopnia na kierunku bezpieczeństwo wewnętrzne.

Przedłożony do oceny dorobek naukowy Kandydata zawiera osiągnięcie naukowe, monografię, pt. *Bezpieczeństwo jako wartość konstytucyjna*, Dom Wydawniczy Elipsa, Warszawa 2019, ss. 378. ISBN 978-83-8017-240-1.

II. Ocena osiągnięcia naukowego, monografii *Bezpieczeństwo jako wartość konstytucyjna*

Przedłożona do oceny monografia (w formie zwartej opracowania) liczy 338, a wraz z bibliografią – 378 stron. Merytoryczną, zasadniczą część dysertacji stanowią jej trzy części, logicznie ustrukturyzowane w etapy badań prowadzone w każdej z części w trzech rozdziałach. Struktura ta, jak stwierdza Kandydat, odpowiada celom oraz hipotezie, umożliwiając ich realizację i weryfikację za pomocą przyjętych metod i technik (s. 13).

We *Wprowadzeniu* rzeczowo i przejrzysto zarysowano sytuację problemową oraz uzasadnienie wyboru tematu, wskazując na szczupłość literatury przedmiotu, traktując zakres znaczeniowy bezpieczeństwa i wartości jako wyzwanie oraz ich, jak to nazwano, nobilitujący związek z ustawą zasadniczą-konstytucją. Określono cel pracy (powinno być - badań...), którym uczyniono „ukazanie wartości bezpieczeństwa na gruncie ustawy zasadniczej” oraz

składające się na niego trzy cele cząstkowe. Następnie przedstawiono, związaną z celem hipotezę, której istotę sprowadzono do twierdzenia (a przecież hipoteza winna być w naukach społecznych jedynie pewnym przypuszczeniem), iż „bezpieczeństwo jest wartością, która odniesiona do ustawy zasadniczej odznacza się powszechną oraz państwowo centryczną konstytucjonalizacją (...)” (s. 12). W dalszej kolejności zaprezentowano odpowiadające tej hipotezie trzy szczegółowe, wewnętrznie spójne „weryfikujące pytania badawcze” (jak rozumiem, są to problemy badawcze – M. K.). W klasycznym paradygmacie procesu badawczego w naukach społecznych w dyscyplinie nauki o bezpieczeństwie, stosuje się zwykle następujący algorytm: identyfikacja i opis sytuacji problemowej, przedmiot badań, cel (cele) poznania naukowego oraz postawienie problemów badawczych i odpowiadających im hipotez badawczych. W przypadku recenzowanego dzieła zabrakło niestety jasnego, jednoznacznego sprecyzowania: przedmiotu badań, ogólnego i szczegółowych problemów badawczych oraz adekwatnie, ogólnej i szczegółowych hipotez badawczych. To problemom badawczym odpowiadają hipotezy, a nie odwrotnie. W tym względzie widoczny jest brak odwołań do literatury metodologicznej badaczy ze środowiska nauk o bezpieczeństwie, choćby R. Wróblewskiego, M. Cieślarczyka, A. Glena, T. Majewskiego i innych. Następnie słusznie uznano metodę krytycznej analizy literatury przedmiotu za wiodącą, ale ponadto wskazano, jako uzupełniające, metody komparatystyczną i hermeneutyczną. Nie budzi zastrzeżeń fakt wprowadzenia rzeczowo uzasadnionych ograniczeń badawczych („ograniczników czasowych i przedmiotowych”).

W części pierwszej (s. 21-111), noszącej tytuł *Konotacje bezpieczeństwa*, realizując przyjęte założenie metodologiczne w trzech, etapowo po sobie następujących rozdziałach zaprezentowano skrupulatnie i dogłębnie przeprowadzone badania w zakresie wszechstronnych wyjaśnień słowa bezpieczeństwo (w rozdziale I) odwołując się do wielu, różnorodnych źródeł leksykalnych. Pozwoliło to wyspecyfikować Kandydatowi rozmaite aspekty znaczeniowe bezpieczeństwa, pośród których wyróżnił On kategorie bez-pieczęństwa i nie-bezpieczeństwa. Dyskusyjnym jest jednak twierdzenie Habilitanta, zgodnie z którym autentyczna, trwała i doniosła obecność bezpieczeństwa w języku przekłada się na ową autentyczność, trwałość i doniosłość również w życiu. Jak pokazują badania empiryczne, poziom kultury bezpieczeństwa społeczeństwa polskiego pozostawia bowiem wiele do życzenia. Natomiast interesująca poznawczo jest Jego konkluzja kończąca ten rozdział: „Gdyby poprzestać na zagrożeniach i tylko na nich skupić całą uwagę, to uzyska się ledwie *nie-bezpieczeństwo* z jego instrumentalnością i podrzędnością wobec tego, co ma znacznie

szerszy zakres, wydaje się być ponad i przenosić na poziom wyższy, czyli wobec zapomnianego *bez-pieczęństwa*. To w nim można poszukiwać pełnego bezpieczeństwa (...)” (s. 49). Ale z drugiej strony, czy możliwe jest uzyskanie stanu pełnego bezpieczeństwa? Nie, to utopia. W drugim rozdziale uwagę badawczą zogniskowano na potrzebach określonych jako motywacyjne determinanty bezpieczeństwa. Przywołując dorobek naukowy Abrahama Haralda Maslowa, Henrego Alexandra Murraya, ale również Tomasza Kocowskiego, Raymonda Bernarda Catella i Piotra Kowalskiego, wnikliwie i szczegółowo sklasyfikowano potrzeby, a szczególnie potrzebę bezpieczeństwa. W dalszej kolejności dokonano pogłębionego przeglądu w zakresie hierarchizacji, typologii i klasyfikacji potrzeb, w tym miejsca i znaczenia (różnie klasyfikowanej w reprezentatywnej literaturze przedmiotu), potrzeby bezpieczeństwa. Potrzebę bezpieczeństwa opisano i wyjaśniono stosując homeostatyczny model funkcjonowania potrzeb i wynikający z niego cel ukierunkowanego działania (dążenia), co w rezultacie prowadzi do określenia ich relacji z wartościami. I to właśnie aksjologiczne wyznaczniki bezpieczeństwa są przedmiotem badań zawartych w trzecim, ostatnim rozdziale pierwszej części. Odwołując się do perspektyw obiektywistycznej i subiektywistycznej, właściwie określono związki między potrzebami i wartościami. Scharakteryzowano powinnościowy charakter wartości oraz ich powszechnie przyjmowane znaczenie, a także percepcję w naukach społecznych. Wiele interesujących propozycji znajduje się w części czwartej trzeciego rozdziału, gdzie dokonano wnikliwych analiz typologicznych wartości, trafnie wskazując na wstępie ich „brak jasności i rozłączności, nieokreśloność kryterialną, trudności z całkowitym uporządkowaniem wartości oraz z przejściem do ich systematyzacji” (s. 101). Często odwołując się do literatury przedmiotu, w zakończeniu tej części zwrócono uwagę, iż państwo w swej działalności dąży do upowszechniania wartości społecznie akceptowanych, które nadają sens normom prawnym umożliwiając ich umocowanie aksjologiczne, szczególnie widoczne w ustawach zasadniczych – konstytucjach.

Część druga (s. 115-213), zatytułowana *Konceptualizacja bezpieczeństwa*, stanowi kolejny etap konsekwentnie realizowanych badań podjętych w dysertacji. W rozdziale pierwszym zawarto ustalenia porządkujące, czyli klasyfikację wartości prawnych (pozytywnych i negatywnych) i wartości nieprawnych (powszechnie uznawanych wartości moralnych) obecnych w konstytucji. Podkreślono fakt, iż te pierwsze (prawne) przejawiają się w konstytucjach w sposób zróżnicowany (s. 126). Przywołano w tym względzie przykłady zapisów aktów prawnych rangi konstytucji, w tym preambuł, wybranych państw Unii

Europejskiej (Bułgarii, Chorwacji, Czech, Francji, Grecji, Hiszpanii, Irlandii, Portugalii, Rumunii, Słowenii oraz Węgier). W zakresie interpretacji aksjologicznej przez trybunały konstytucyjne uznano, iż „wartości nieprawne pełnią rolę fundamentalnych założeń systemu aksjologicznego ustrojodawcy. Z wartościami tymi można spotkać się w preambułach typu etycznego, historycznego i motywacyjnego (...)” (s. 129). Dalsze badania dotyczyły specjalnego charakteru wartości konstytucyjnych oraz kwestii związanych z ich interpretacją. Dominujące miejsce zajęło ich prawne odczytanie. Zastosowane podejście holistyczne doprowadziło w efekcie do wyodrębnienia trzech rodzajów norm konstytucyjnych - norm zasadniczych (ogólnych, uniwersalnych, nadrzędne), norm programowych (deklaratywnych) oraz norm zwykłych (nakazy, zakazy, kompetencje), a także deskrypcji ich najważniejszych cech, co przekonywująco i dogłębnie przedstawiono w rozdziale drugim. Treści rozdziału trzeciego w zasadniczej mierze dotyczą rozważań zogniskowanych wokół, jak to określił Kandydat, uwarunkowań doktrynalnych. Odwołując się do ustaleń P. D. Williamsa, zasadnie przywołano cztery pytania uściślające zakres i obszar badań bezpieczeństwa: czym jest bezpieczeństwo, kogo dotyczy, czego dotyczy, w jaki sposób je zapewniać? W wyniku badań w odpowiedzi na pierwsze pytanie wyróżniono teorię sekuratyżacji (szkoła kopenhaska). W przypadku drugiego pytania rozróżniono podmiot oraz przedmiot referencyjny, akcentując jego bierną i aktywną stronę, natomiast odpowiedź na trzecie pytanie sprowadzono do opisanie sektorów (wymiarów) przedmiotowych bezpieczeństwa. W odpowiedzi na czwarte pytanie słusznie przywołano deskrypcję instytucjonalno-funkcjonalnego wymiaru systemu bezpieczeństwa państwa.

Część trzecia monografii, nosząca nazwę *Konstytucjonalizacja bezpieczeństwa* (s. 217-338), zawiera skrupulatnie i drobiazgowo przeprowadzone analizy regulacji bezpieczeństwa (także w konstytucjach innych państw) w normach zasadniczych (bezpieczeństwo jako przesłanka ograniczająca wolności i prawa jednostki oraz jako zasada bezpieczeństwa prawnego jednostki). Analiz tych dokonano także sytuując bezpieczeństwo w normach programowych (bezpieczeństwo jako cel państwa i jako zadanie instytucji publicznych). W tym obszarze uwadze badawczej poddano m. in. kwestie bezpieczeństwa obywateli, bezpieczeństwa wewnętrznego i bezpieczeństwa zewnętrznego państwa oraz porządku publicznego. W ostatnim rozdziale tej części charakteryzującym regulacje bezpieczeństwa w normach zwykłych, bezpieczeństwo odniesiono do sprawowania zwierzchnictwa nad Siłami Zbrojnymi RP oraz ustawodawstwa wojskowego. Ponadto

wnikliwie przeanalizowano (w tym kontekście) regulacje stanów nadzwyczajnych: klęski żywiołowej, wyjątkowego i wojennego, a także środków wojennych.

Przeprowadzone w monografii badania prowadzone były z wyjątkową rzetelnością, konsekwencją i zgodnie z założeniami metodologicznymi. Trzeba jednak zauważyć, że pewnym mankamentem jest brak na końcu poszczególnych części krótkich, ale konkretnych wniosków odnoszących się do poszczególnych pytań badawczych i adekwatnej autorskiej hipotezy.

Wnioski te znajdują się natomiast w *Zakończeniu*, gdzie zawarto syntezę wyników przeprowadzonych badań. Przynajmniej kilka z nich stanowi nowatorskie, wartościowe i kreatywne spojrzenie na przedmiot badań:

1. Kategorię bezpieczeństwo należy postrzegać w sposób mniej definicyjny, a bardziej analityczny, wynikający m. in. z dowiedzionych różnic między bezpieczeństwem a nie-niebezpieczeństwem.
2. Bezpieczeństwo nie jest wyborem, ale wrodzonym, obowiązkowym nakazem.
3. Bezpieczeństwo nie ma charakteru tylko materialnego, lecz również niematerialny, co umożliwia łączenie z nim tzw. miękkich zagadnień.
4. Bezpieczeństwo nie jest automatycznym warunkiem rozwoju. Daje jedynie wybór, wykorzystanie możliwości rozwoju.
5. Bezpieczeństwie w gruncie rzeczy nie jest wartością podstawową, ani ostatecznym celem ludzkiej egzystencji. Jest natomiast niewątpliwie wartością instrumentalną, chociaż nie jedyną, najważniejszą, służącą osiągnięciu wartości podstawowych.
6. Między wartościami a konstytucją zachodzi wzajemnie korzystny, intensywny związek. Dla wartości jest wyróżniający, bo dotyczy najważniejszego źródła prawa. Z kolei dzięki wartościom konstytucja zawiera to co najcenniejsze.
7. Bezpieczeństwo nie jest nazywane w ustawie zasadniczej w sposób jasny i przede wszystkim bezpośredni, w przeciwieństwie do nielicznych wartości wysokich, uroczystych i doniosłych.
8. W pytaniach o to, czym jest bezpieczeństwo, kogo i co obejmuje, a także jak winno być zapewniane, za najbardziej właściwe w należyтым odczytaniu jego konstytucjonalizacji należy uznać nakaz ostrożności, niuansowanie podmiotowe, uporządkowanie przedmiotowe oraz określenie stanów funkcjonowania państwa.

9. Bezpieczeństwo jest związane ze wszystkimi (zasadniczymi, programowymi i zwykłymi) normami, powiązаныmi funkcjonalnie i tworzącymi spójną całość.
10. Ustrojodawca podchodzi do bezpieczeństwa w sposób zwięzły i oszczędny. Jedynym wyjątkiem są normy zwykle odnoszące się do konkretnych zagrożeń, gdzie ich treść wyróżniając bezpieczeństwo, umożliwia jego mocniejszą ochronę.
11. Z analizy wskazanych norm wynika, że państwo jest jedynym podmiotem bezpieczeństwa. Natomiast przedmiotem referencyjnym jest państwo oraz jednostka, co wynika z norm zasadniczych. Fakt ten nie osłabia państwa, choć można założyć, że w przyszłości pozycja jednostki, jako przedmiotu referencyjnego wzrośnie.

Rozprawę sporządzono wykorzystując bardzo liczne i zróżnicowane źródła, z rzadko spotykaną starannością językową. Bibliografia zawiera: 1) akty normatywne – 43; 2) orzecznictwo – 35; 3) druki zwarte i monografie – 399 (!); 4) artykuły – druki zwarte i periodyki – 319; 5) artykuły online i prasowe – 12.

Reasumując, jednoznacznie stwierdzam, że przedstawione do oceny osiągnięcie naukowe mieści się w dziedzinie *nauk społecznych*, w dyscyplinie *nauki o bezpieczeństwie*. Zawarte w nim badania oraz ich wyniki świadczą o wystarczającym poziomie wiedzy metodologicznej oraz wysokiej wiedzy merytorycznej Habilitanta, a badana problematyka jest aktualna, ważna społecznie i w znacznej mierze wypełnia dotychczas istniejącą lukę badawczą. Pod względem formalnym monografia nie budzi zastrzeżeń. **Konkluduję, że Kandydat jest autorem wartościowej, oryginalnej i samodzielnej monografii naukowej wnoszącej znaczny wkład w rozwój *nauk o bezpieczeństwie*.**

II. Pozostałe osiągnięcia naukowe Kandydata:

W autoreferacie Habilitant zaprezentował jako pole swoich zainteresowań i osiągnięć naukowych trzy obszary badawcze: 1) szczególne zagrożenia państwa; 2) teoretyczne podstawy bezpieczeństwa; 3) zarządzanie kryzysowe.

W pierwszym obszarze wymienił książkę *Stany nadzwyczajne w polskich konstytucjach*, którą wydał w Wydawnictwie Sejmowym w 2007 roku. Jej podstawą jest zaktualizowana, skrócona i poprawiona dysertacja doktorska z 2005 roku. Do tego obszaru zaliczył ponadto artykuły (6) i rozdziały (5) w monografiach badające kwestie ustrojowe oraz stany nadzwyczajne w Polsce i na obszarze poradzieckim.

W drugim obszarze przedstawił artykuły (2) i rozdziały (7) związane z problematyką pojęciową, społeczną, psychologiczną i językową w kontekście rozważań nad bezpieczeństwem.

Trzeci obszar zainteresowań i badań zaowocował opublikowaniem 2 artykułów i 2 rozdziałów w monografiach.

Dodatkowo trzeba zaznaczyć, że Kandydat informuje o swojej aktywności naukowej w zakresie innych publikacji – recenzji naukowych (4), wstępów (2), haseł w wydawnictwach słownikowych i encyklopedycznych (6, a 2 oczekują na wydanie), jak również współredagowanych książkach (2) i czasopismach. Wyróżnia wśród nich opracowania zbiorowe wydane wspólnie ze Stanisławem Sulowskim (*Bezpieczeństwo wewnętrzne państwa. Wybrane zagadnienia*, Warszawa 2009 oraz *Trzy wymiary współczesnego bezpieczeństwa*, Warszawa 2014). Zalicza do nich ponadto redakcję „Studiów politologicznych” wspólnie z Aleksandrą Ziębą/Gasztold (*Przeciwdziałanie terroryzmowi we współczesnym państwie*, 2015, vol. 38 oraz *Teoretyczne i praktyczne aspekty bezpieczeństwa państwa*, 2018, vol. 49).

Zaprezentowane w powyższych publikacjach badania świadczą o wykrystalizowanych i konsekwentnie realizowanych oraz rozwijanych zainteresowaniach naukowych Habilitanta w dyscyplinie *nauki o bezpieczeństwie*.

W przypadku Habilitanta, sumaryczny impact factor według listy Journal Citation Reports (JCR), zgodnie z rokiem opublikowania wynosi 0, liczba cytowań publikacji według bazy Web of Science (WoS) wynosi 0, a Indeks Hirscha według bazy WoS – 3.

Kandydat wykazał swoje członkostwo w 2 projektach badawczych (badania zakładowe), co zaowocowało 3 rozdziałami w monografiach.

W 2007 roku otrzymał nagrodę z okazji święta Uniwersytetu Warszawskiego za publikację *Stany nadzwyczajne w polskich konstytucjach*, a także stypendium naukowe Rektora Uniwersytetu Warszawskiego (marzec-grudzień 2008). W 2009 roku został jednym z laureatów nagrody zbiorowej Rektora Uniwersytetu Warszawskiego za publikację zbiorową *Bezpieczeństwo wewnętrzne państwa*.

W okresie 2010-2015 czynnie uczestniczył (z referatami) w 6 konferencjach i sympozjum naukowym oraz Kongresie Europeistyki.

Podsumowując powyższe osiągnięcia naukowe Habilitanta, należy stwierdzić, że są one wystarczające w kontekście ilościowym i jakościowym. Wskazują na dobry poziom prowadzonych dotychczas przez Niego badań naukowych, a co za tym idzie, należyty rozwój jako badacza w dyscyplinie *nauki o bezpieczeństwie*. Jego osiągnięcia charakteryzują się wewnętrzną spójnością oraz konsekwencją w zakresie podejmowanej i rozwiązywanej problematyki badawczej.

III. Dorobek dydaktyczny i popularyzatorski oraz informacja o współpracy międzynarodowej Habilitanta

Kandydat uczestniczył w Programie Jean Monnet Chair, Komisja Europejska 2011, realizowanym przez Katedrę Europeistyki Wydziału Dziennikarstwa i Nauk Politycznych UW pt. : *Przestrzeń wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości w Unii Europejskiej. Słownik*. Jest autorem 4 haseł.

Dwukrotnie uczestniczył w organizacji konferencji naukowych, w tym raz jako przewodniczący komitetu organizacyjnego.

W opiniowanym okresie czterokrotnie otrzymał Nagrodę Dziekana za działalność dydaktyczną i organizacyjną oraz nagrodę zespołową Rektora.

Od 2016 roku jest członkiem Rady Naukowej „Securo. Czasopismo Studenckiego Koła Naukowego Bezpieczeństwa Wewnętrznego”, a także Europejskiego Stowarzyszenia Nauk o Bezpieczeństwie (European Association for Security, EAS), od 2014 roku.

W zakresie dydaktyki Habilitant prowadził bądź prowadzi nadal kilkanaście przedmiotów dydaktycznych z zakresu bezpieczeństwa wewnętrznego i nauk politycznych, a także seminaria licencjackie i magisterskie. Wypromował w sumie 101 prac licencjackich oraz 7 prac magisterskich oraz był recenzentem 76 prac magisterskich. Wykazywał znaczną aktywność w działalności organizacyjnej Uczelni uczestnicząc w pracach kilku komisji dydaktycznych i programowych, jak również komisjach rekrutacyjnych. Czterokrotnie czynnie uczestniczył przy opracowywaniu programów studiów i szkoleń. Dwukrotnie zaangażował się w opracowanie porozumień w zakresie współpracy z innymi uczelniami (AON, WSPol.). Kandydat nie pełnił funkcji promotora pomocniczego, nie uczestniczył w stażach naukowych.

Od 2015 roku do chwili obecnej jest ekspertem Ośrodka Analiz Politologicznych Uniwersytetu Warszawskiego z zakresu stanów nadzwyczajnych, teorii bezpieczeństwa oraz zarządzania kryzysowego.

K o n k l u z j a

Stwierdzam, że Pan dr Michał BRZEZIŃSKI jest autorem samodzielnego, oryginalnego oraz cennego poznawczo dorobku naukowego. Zaświadcza o tym odpowiedni poziom metodologiczny i wysoki poziom merytoryczny dzieła wskazanego jako osiągnięcie naukowe, czyli monografii *Bezpieczeństwo jako wartość konstytucyjna* oraz innych, przedstawionych publikacji naukowych. Dorobek naukowy Kandydata stanowi znaczący wkład w rozwój *nauk społecznych*, w tym dyscypliny *nauki o bezpieczeństwie*. Warto podkreślić, że dzieło wskazane jako osiągnięcie naukowe zostało przygotowane niezwykle starannie, a badania w nim zawarte opracowane z iście benedyktyńską starannością i wnikliwością. Ponadto, zgromadził on wystarczający dorobek dydaktyczny, organizacyjny i popularyzatorski.

Tak więc, wnioskuję o nadanie Panu Doktorowi Michałowi BRZEZIŃSKIEMU stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie *nauk społecznych*, w dyscyplinie *nauki o bezpieczeństwie*.

Mariusz Kubiak

